

A Piti-ség természetrájza

Mondják, az esti próba olyasmi volt, mint egy telt házias előadás. Igaz, az Asbóth utcában ez csupán hatvan nézőt jelent – ennyien férnek be ugyanis a Budapesti Kamaraszínház nézőterére. Am a tény mindenesetre azt mutatja, nem minden érdeklődés nélkül kerül színre **Eörsi István** *Sírkő és kakaó* című darabja, amit maga **Eörsi** rendez.

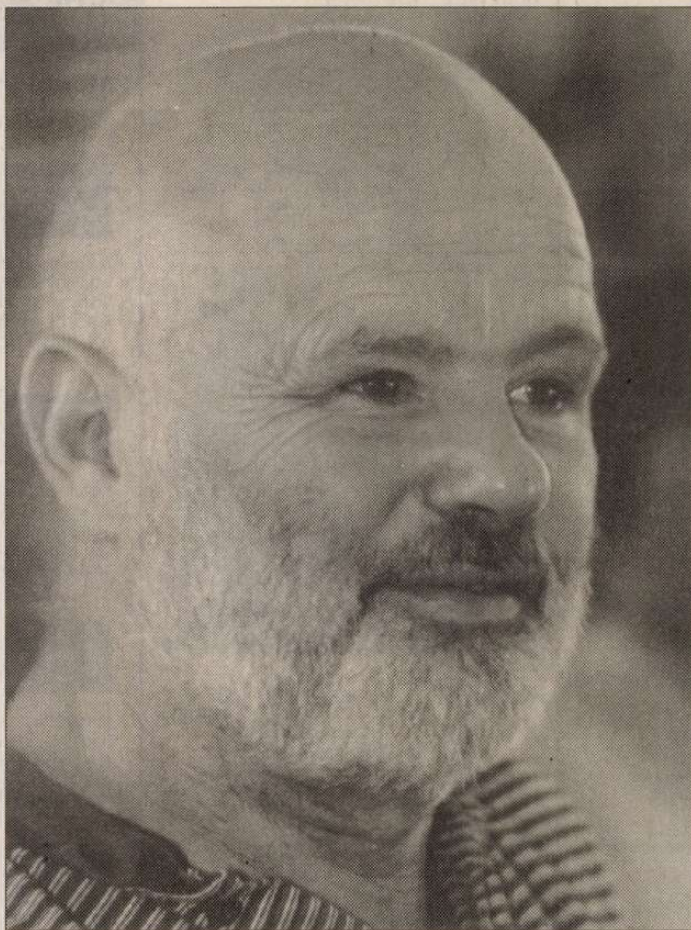
Délelőtt negyed tizenegy van, de már tízen várakozunk a tizenegykor kezdődő újabb próbára. A színészek lassan érkeznek – hosszú volt a tegnapi est műszak, így ez a mai jelek szerint kicsit csúszni fog.

A szerző-rendező épp kávézt rendel a picike büfé pultjánál.

– Nem ez az első rendezésem – kezdi **Eörsi István** –, bár itthon ebben a szerepben most mutatkozom be. Németországban már két ízben voltam rendező – a hamburgi Tháliában a Kihallgatás, Osnabrückben pedig a Kompromisszum című saját darabomat állítottam színpadra. Persze ez korántsem jelenti, hogy profi lennék e téren, de egy biztos: én legalább értem a saját munkám, és nem fogok úgymond „látomásos” előadást létrehozni, hiszen egyáltalán nem érdekem, hogy rendezőként a darab elé álljak.

– Azt olvastam egy nyilatkozatában, hogy bizonyos főgik kényser szülte ezt a megoldást.

– Annyiban talán igen, hogy ez a darab sok évvel ezelőtt született, tehát mára bizonyos rétegei aktualitásukat veszítették. Annak idején „teletréfáltam” a darabomat – rendezőviccekkel, kuplerájviccekkel –, s az egész szöveget valahogy a mához szólóbban kellett megcsinálni. Végül is a kényszer, hogy magamnak kell megrendeznem, sokat segített az átoldozásban – úgy érzem, nem

Fotó: PATAKI GÁBOR

tudnék olyat rendezni, amit rossznak tartok. Az is erre a megoldásra ösztönzött, hogy a jó profik közül többen nem vállalták, a többieket kérni meg már nem volt kedvem.

Fél tizenegykor a színpalak mögött megbeszélés kezdődik.

Az öltözőben épp Helyey László fejére illesztik az öregasszony-parókat, arcán már ott a „kilónyi” smink, pirosító, szemfesték, rúzs. Élete első női szerepét játssza most: egy eltar-tási szerződéssel tizenöt éve

visszaélő milliomos özvegyasszonyt.

– De hiszen ez nem is nő, csak egy kilencvenes vénember – mondja a kérdésre, milyen érzés ez. Hogy azért mégiscsak női hálóingben és köntösben áll, illetve a tolokocsiban ül a színpadon? Ez vele jár, a lényeg a szeretetlenségtől megke-ményedett rosszindulat és a szívós élni akarás, maga a vénység.

És szemlátomást élvezi a dolgot, hiszen vénasszonyos hangon affektál, amikor a kócos-ko-

pasz parókat felerősítő csatok egyike megszúrja a fejét. Én pedig megrökönyödve figyelem, hogy e műhaj tetejére újabb paróka kerül – ez az öregasszony azért mégiscsak nő, hiszen hiú, és szőgyelli ritka szép eredeti hajzatát.

– Természetesen a darabban fontos szerepe van ennek a dupla parókanak – mondják, s később a próbán látni is a kontyba fésült, gloknis, vörös csodát a földre repülni. Most Szilágyi Zsuzsa érkezik, aki a rendezőtől rögtön utasítást kap: az arcpirosítónak sokkal erősebbnek kell lennie, hogy a rendőrsapkával nagyobb kontrasztban legyen. Ami azt illeti, ez nemcsak az ő esetében fontos, hiszen Helyey a kilencvenes öregasszony képeben nem néz ki többnek ötvennél. És ha még hozzáveszem, hogy aztán, amikor az őt ápoló, miatta nyomorgó Piti házaspár (Kubik Anna, Újvári Zoltán játssza) nem látja, táncra is perdül, sőt, fekvőtámaszokat csinál, ez még inkább jogosnak látszik.

Kubik Anna a megbeszéltekhez képest egy perccel késik – szelíd rendezői megrovást kap.

– Panaszként vagy dicsévként hangzott el az a megjegyzés, hogy **Eörsi** kevés rendezői utasítást ad?

– Én szeretem a színészi önállóságot. Ez a darab nagyon érdekel, és azt hiszem, szeretni fogják az emberek. Hiszen a probléma nagyon is élő, a lakásgond most is megvan. Ráadásul ez egy tragikomédia, amin azért nevetni is lehet.

Hogy az egész mi minden másról szól még – a hatalom pitiségével együtt élő szolgai pitiségről, a bármifajta hatalom elembertelenítő, torzító hatásáról –, azt már a néző dolga megfajteni.

DÉCSI ÁGNES